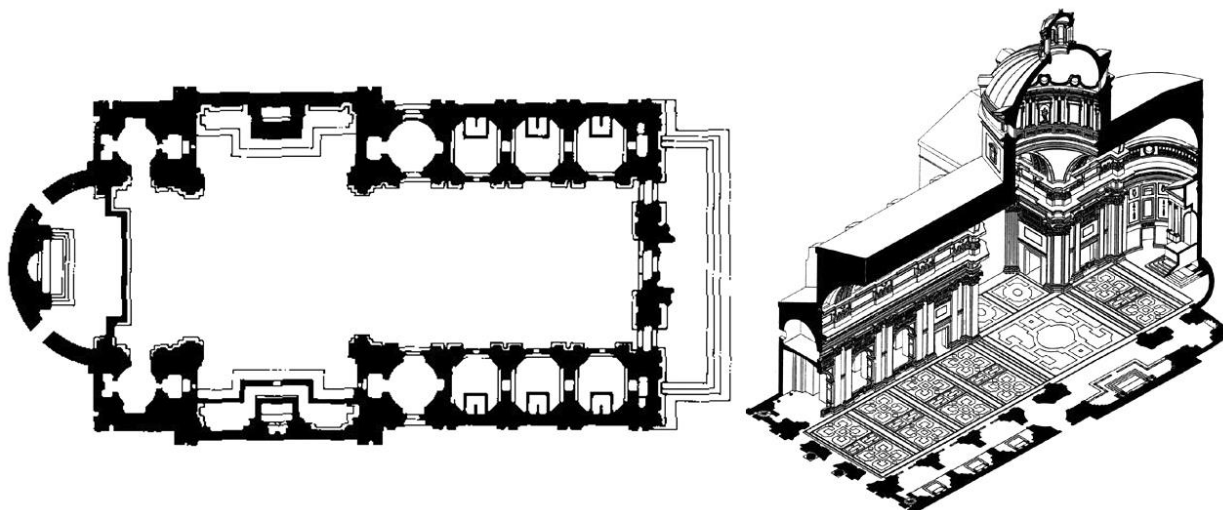

DE NOU A L'ESSÈNCIA

INTRODUCCIÓ

L'església de Santa Maria (1734 -1752) situada en la Plaça Major de Banyeres de Mariola segueix el desenvolupament de les esglésies barroques de major dimensió, en derivar de l'esquema tradicional d'església propi de l'església del Gesù de Vignola, i igual que aquesta església romana, mostra una pronunciada integració dels esquemes longitudinals i centralitzats.

Església de Gesù, Roma. Planta i Axonometria Espacial.

Després de la conclusió del Concili de Trento (1563) s'accentua i generalitza l'actitud d'enfortir la planta de creu llatina en detriment de la planta central. Sant Carles Borromeo escriu: "*Una església haurà de ser de planta en forma de creu, d'acord amb la tradició; les plantes circulars s'usaven en temps dels ídols pagans i rarament per a les esglésies cristianes*". A l'església del Gesù, Vignola va satisfer el nou ideal d'una església "congregacional" que permetia participar a gran nombre de fidels en les funcions litúrgiques. La solució corresponia a les necessitats dels jesuïtes, i molts van sostindre que l'Ordre la va utilitzar com a model general, la qual cosa no és del tot cert; ja que les esglésies del moviment contrareformista es basen en una tipologia amb moltes variants locals.

DIÀLEG INTERIOR-EXTERIOR

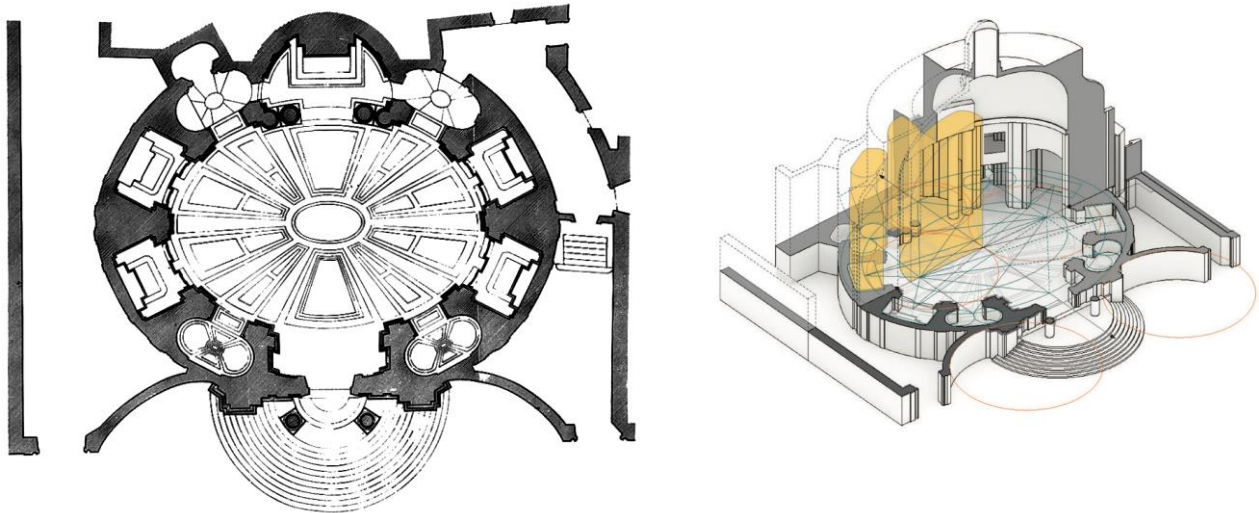
L'església de Santa Maria, igual que l'església del Gesù, té una clara intenció de formar part d'una totalitat major, de l'espai urbà. En primer lloc, mitjançant la pronunciada integració de l'esquema longitudinal i centralitzat amb la plaça i el carrer que l'envolta, i en segon lloc mitjançant l'articulació de la façana amb l'espai urbà que té al davant.

El paper de l'església com a centre urbà era clarament reconegut durant els segles XV i XVI. Així diu Alberti " *En tot l'art de la construcció no hi ha cosa alguna on siga necessari major enginy, cura, industriositat i diligència que en la instal·lació i adorn d'un temple, perquè deixant a part que un temple ben construït i ben adornat siga en veritat el major i principal ornament que tinga una ciutat, és sobretot la casa dels déus...* " I així és a Banyeres de Mariola, on l'església és l'element central de les festes patronals en honor a Sant Jordi i l'escala que li serveix d'accés es converteix en la indispensable escena per a la seua realització.

Quan llegim de Palladio aquestes paraules. "*... si a la ciutat hi haguera monticles, s'ha de triar la part més elevada; però de no haver-hi altures, ha d'elevat-se el sòl del temple, tant com calga, per damunt*

DE NOU A L'ESSÈNCIA

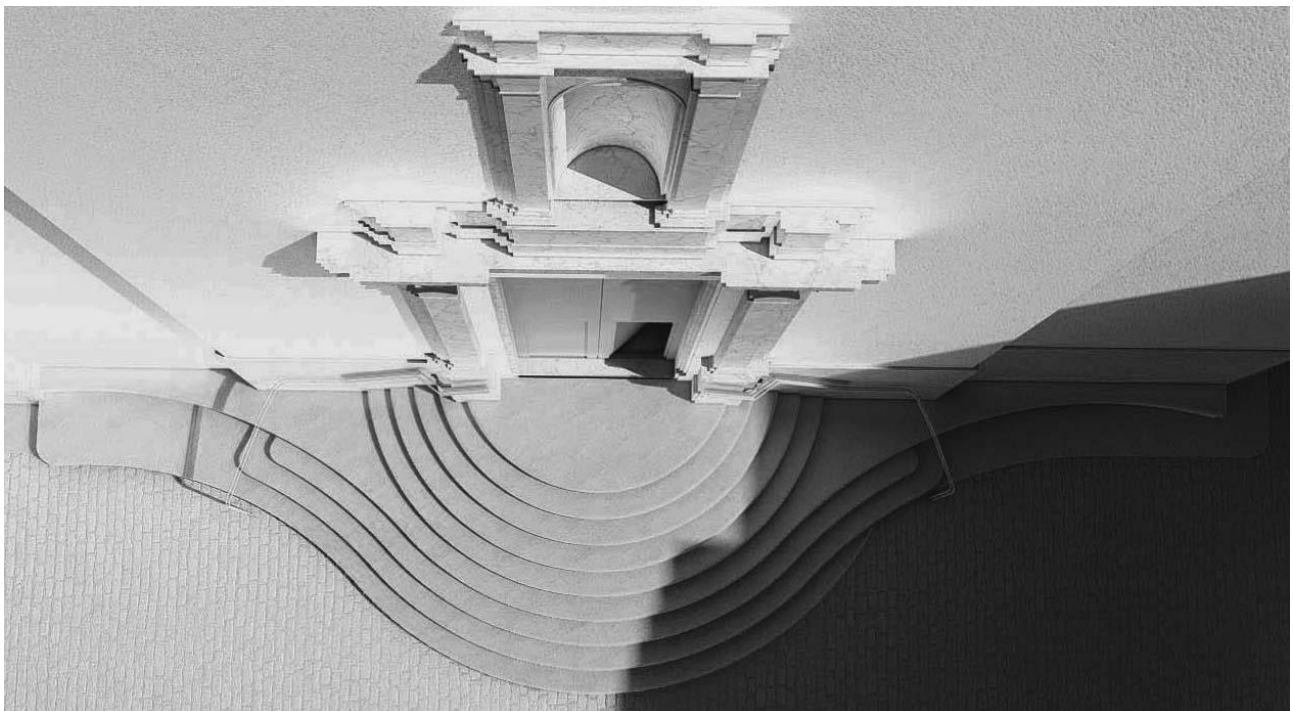
de la resta de la ciutat", entenem la importància de l'elevació en l'altura de l'església respecte de la plaça com a disposició dominant sobre la ciutat que queda als seus peus. No és d'estranyar que la relació entre l'exterior i interior de l'església s'enriqueixi mitjançant aquesta original escala semicircular que transforma el senzill tema de l'accés a l'església en un expressiu edicle, l'elementalitat del qual ens evocava a la barroca solució que **Bernini** usa en **Sant' Andrea al Quirinale (1658-1670)**.

Església de Sant'Andrea al Quirinale, Roma. Planta i Axonometria Espacial.

ADEQUACIÓ A L'ENTORN, CONCAVITAT-CONVEXITAT

A Sant' Andrea la relació entre l'exterior i l'interior es resol d'una manera original. Davant l'església es forma una placeta amb dues parets de quart de cercle que s'uneixen al volum de l'església per on està agregada la façana gran i plana de l'edicle que serveix d'accés.

DE NOU A L'ESSÈNCIA

Proposta per a l'escala de l'església de Santa Maria

Des de la tradició arquitectònica, prenem com a referència aquesta obra mestra barroca de Bernini, per a aconseguir una solució contemporània alhora que atemporal. La proposta plantejada per a l'escala de l'església de Santa Maria manté l'essència de l'escala semicircular però al mateix temps busca la unificació amb els diversos elements urbans, experimentant gradualment amb l'expansió (convexitat) de l'escala i la contracció (concavitat) dels bancs adjacents generant un caràcter dinàmic que no es trobava en l'escala inicial, a la vegada que manté l'essència de la geometria original.

SOLUCIÓ TÈCNICA. L'IMPORTÀNCIA DE L'OMBRA.

El motiu fonamental pel qual la solució actual està malament, és per la pèrdua de l'amable materialitat de la pedra per una dolorosa solució de formigó imprés que intenta imitar una pedra. D'aquesta nova materialitat emmalalteix tant la seua intenció d'enganyar com la seua tosquedat en eliminar l'ombra que generaven els seus esglaons. Per això, perquè aquest edicle continue transmetent la seua elegància, proposem reconstruir de nou l'escala d'accés a l'església amb esglaons de pedra calcària massissa amb un traçat que recorde a l'original i que enriqueixi l'escala semicircular convexa mitjançant dos bancs semicirculars còncaus que integren l'escala amb la façana de l'església, igual que va fer Bernini en la Barroca solució de Sant'Andrea.

Església de Sant'Andrea al Quirinale, foto de l'escala d'accés.

ESCALA-GRADERÍA. ÚS COM A ESCENARI.

A Banyeres de Mariola les festes patronals són en honor a Sant Jordi i l'església de Santa Maria ha sigut sempre un element central en la majoria dels actes, pel fet que és el nexa d'unió entre la plaça i l'església. L'escala que li serveix d'accés a l'església es transforma tant en una talaia des d'on voler com en l'escenari que ha de ser vist. En este sentit, la proposta manté el seu traçat original de semicercle, garanteix la continuïtat de la realització d'aquests actes, sense obstruir la col·locació del castell de fusta.

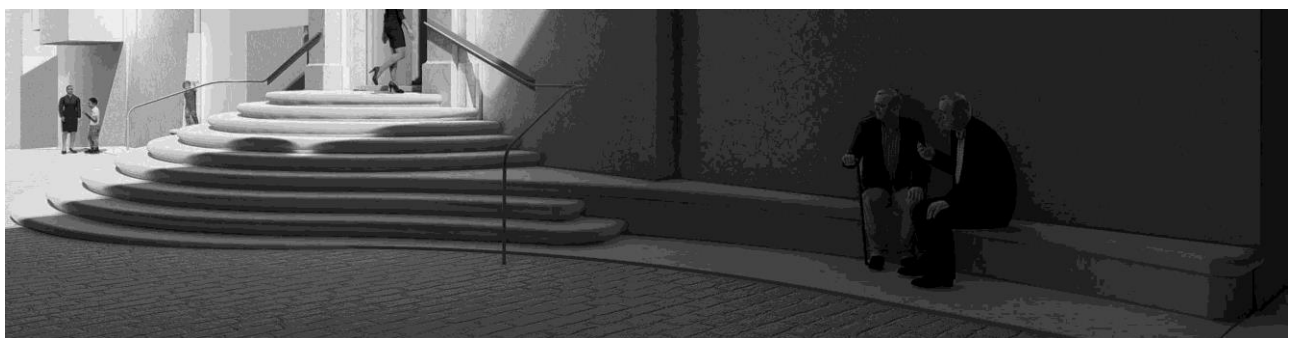
DE NOU A L'ESSÈNCIA

Alçat frontal de la proposta

IMPACTE VISUAL I SIMBÒLIC DE L'ELEMENT PROPOSAT

La diferència principal entre l'escala semicircular primitiva i la proposta, radica en la relació que l'escala manté amb els espais contigus, una relació d'elements solts que s'agrupen per adició. Per contra, la proposta formalitza un únic element que unifica per complet el front de la façana. Mitjançant la contracció (concau) i extensió (convexitat) dels elements aconseguim un efecte *pulsante* que transforma l'espai contigu com si fora de material elàstic. Aquest principi de juxtaposició *pulsante* propi de l'arquitectura barroca condueix a una relació complementària entre l'interior de l'església i la plaça.

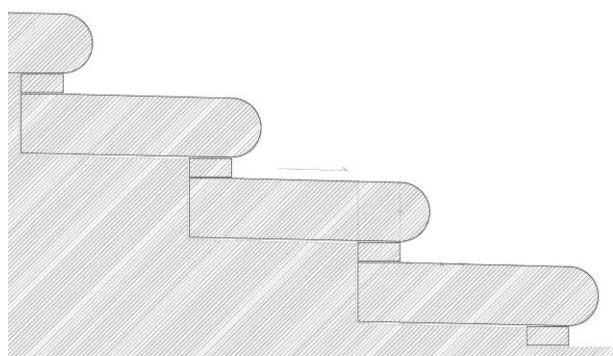
Escala-banc

DE NOU A L'ESSÈNCIA

TEMPS D'EXECUCIÓ.

S'estima un curt període d'execució, degut en part a la proporció de l'obra i en part al procés constructiu proposat. Aquest procés no implica la destrucció de l'escala original per diverses raons, com el cost econòmic de l'enderrocament i el l'allargament del temps d'execució. Segurament la seua demolició implicaria una campanya arqueològica, per la qual cosa els temps podrien incrementar-se encara més.

Per tant, el procés únicament implica el folrat de l'existent escala amb uns esglaons massissos de material petri-calcari, una vegada refet de manera correcta el desenvolupament geomètric de la consecució dels esglaons.

Esglaons proposats

ESTIMACIÓ ECONÒMICA DEL COST D'EXECUCIÓ MATERIAL.

El cost d'execució no podrà sobrepassar els 33.000€+IVA, per la qual cosa s'haurà d'executar amb mà d'obra local però incorporant un mestre picapedrer, que pugui proveir l'esglaonat massís i de traçat corb a un cost adequat.

CAPÍTOL	1	DEMOLICIONS I ACTUACIONS PRÈVIES.	1.500,00 €
CAPÍTOL	2	OBRA DE PALETA, COL·LOCACIÓ.	8.000,00 €
CAPÍTOL	3	CANTERIA, SUBMINISTRAMENT	19.000,00 €
CAPÍTOL	4	ENLLUMENAMENT	1.500,00 €
CAPÍTOL	5	CARPINTERIA METÀL·LICA	1.500,00 €
CAPÍTOL	6	GESTIÓ DE RESIDUS.	300,00 €
CAPÍTOL	7	CONTROL DE QUALITAT.	200,00 €
CAPÍTOL	8	SEGURETAT I SALUT.	1.000,00 €
TOTAL	PEM	PRESSUPOST D'EXECUCIÓ MATERIAL	33.000,00 €